

KO ČIPKE OŽIVIJO
ANGELSKO TIHOŽITJE IN PETELINI
V DVORCU VISOKO

Matilda PODOBNIK, po domače Jejarjeva **Tilčka**, osemnosemdesetletna avtorica razstave **KO ČIPKE OŽIVIJO** se je klekljanja naučila v zgodnji mladosti. Rodila se je na Trebiji v Poljanski dolini, kjer je nekdanj, zlasti v zimskih mesecih, klekljalo veliko žena in deklet. Klekljanje je predstavljalo večerna druženja ob topli peči in hkrati zagotovilo dodaten zaslužek za nakup obleke in šolskih potrebščin. Umetnost klekljanja so matere prenašale na hčere. Od svoje matere se je klekljanja naučila tudi Tilčka.

Avtorica živi v Škofji Loki, mnogi jo poznajo kot dobro in prijazno kuharico v Peksovi interni kuhinji, kjer je vse do upokojitve z odlično hrano in dobro voljo skrbela za dobro počutje pekov in drugih zaposlenih.

Za klekljanje je ponovno našla čas po upokojitvi. Pod njenimi spretnimi prsti nastajajo številne čipke. Pred nekaj leti je pričela klekljati angelčke varuhe, naredila jih je preko dvesto. Njeni angeli so potovali po vsej Sloveniji pa tudi na Hrvaško, Avstrijo in v Ameriko; z angelčkom je obdarila tudi sodobnega graščaka na Bizeljskem. Sodelovala je pri klekljanju mašnega prta za cerkev v Stari Oselici.

ANGELSKO TIHOŽITJE

Letošnje leto se je avtorici porodil zanimiv in zahteven projekt, ki ga je poimenovala **ANGELSKO TIHOŽITJE**. V njem je idrijsko čipko združila z oblikovano kovino, simboliko števil in mističnih bitij - angelov, z za človeka usodnimi, zgodovinskimi časovnimi obdobji.

Iz nadvse izvirne ideje je nastala železna skulptura števil 1, 4, 5 in 9, ki predstavljajo leta začetkov in zaključkov za Slovence pomembnih, tudi usodnih vojn: 1914, 1941, 1991 ter leta 1945, 1995 oziroma 1999, ko so se končali druga svetovna vojna in vojne na območju bivše Jugoslavije. Naizbrisanost in pomembnost zavedanja teh let med Slovenci poudarjajo dodani originalni predmeti: bodeča žica, izkopana ob bunkerju Rupnikove linije na Trebiji ter svinčena zrna, ki so bila v prvi svetovni vojni uporabljena kot polnilo granat, dva puškina izstrelka in žebelj okovanega vojaškega čevlja s soške fronte, vse najdeno ob planinski poti pod Krnom.

Oblikovana kovina s svojo grobstvijo simbolizira krutost in neizprosnost vojn, čipka v podobi belih, prosojnih angelov pa milost in človečnost ter ne nazadnje, minljivost vojn.

Druženje grobe kovine in nežne čipke v projektu Angelsko tihožitje predstavlja hkrati spomin in opomin človeku, pa tudi spomenik vsem znanim, neznanim ali zamolčanim žrtvam vojn in nasilja in Sloveniji ob petintrideseti obletnici samostojnosti.

Idejo je oblikovno načrtovala nečakinja avtorice, pisateljica Vida Kokalj, v kovino pa jo je ujelo Kovaštvo Andrej Gladek iz Fužin v Poljanski dolini.

PETELINI

V preteklem letu je Tilčko dobessedno začaral čipkarski vzorec - papirc - petelina. Prvega je naklekljala z belo nitjo, v naslednje pa je začela vpletati niti drugih barv in tako je nastala serija triindvajsetih petelinov, pri čemer so vsi enkratni.

Zakaj jo je začaral prav motiv petelina, lahko le ugibamo. Morda zato, ker je petelin simbol moči, poguma in odločnosti, kakršna je bila in je še vedno, pri svojih osemindesetih letih tudi sama. Vsak njen petelin izžareva svetlobo, postavljeni v jato pa naravnost oživijo.

V mesecu decembru so bili petelini razstavljeni v trgovini Čipke Mojca v Škofji Loki. Razstava je bila lepo sprejeta.

Razstavo v Dvorcu Visoko je postavila hčerka avtorice Jana Podobnik Kožič v sodelovanju z Zavodom Poljanska dolina.

IDRIJSKA ČIPKA

Idrijska čipka, ta čudoviti del slovenske kulturne dediščine, še vedno živi med nami, še več, klekljanje oživlja in se razvija. V šolah, v klekljarskih društvih, dnevnih centrih aktivnosti starejših in drugod, se predvsem mlada dekleta in upokojenke srečujejo in učijo sukati in predevati kleklje in prepletati niti v prelepe vzorce in izdelke. Njihovi izdelki krasijo razstave, so okras doma ali nakit, pa tudi dragocen tipičen spominek turistom, ki obiščejo Slovenijo. Idrijska čipka je tudi vpisana v UNESCOov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.